SITOWISE

Maisemaselvitys

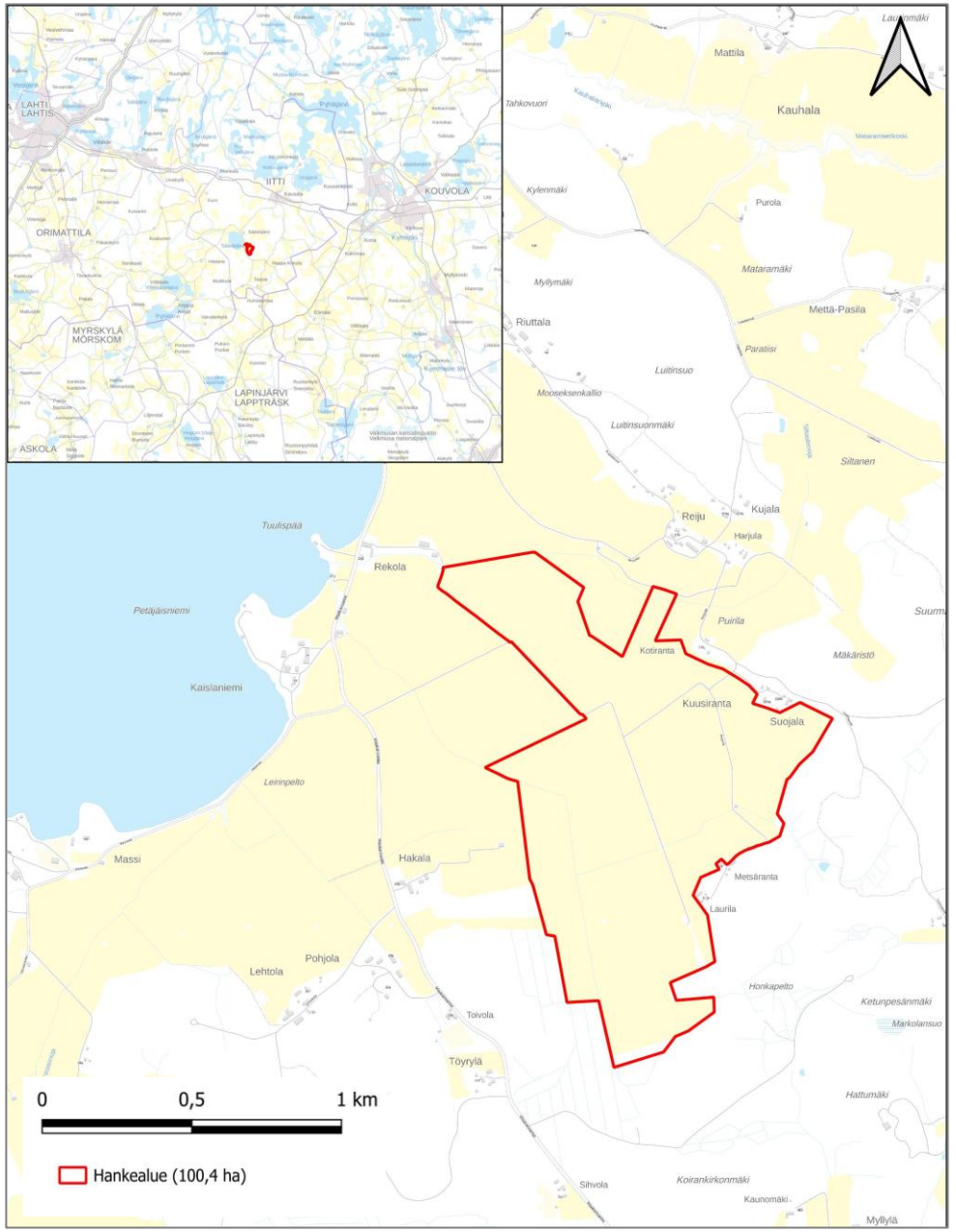
Aurinkovoima- ja energiavarastohanke

Kotiranta, Iitti

LIITE 5, SÄDE PALMU 20.10.2026

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Tiivis maiseman ja sen kehittymisen kuvaus
3. Historiallisia karttoja
4. Maakuntakaavan tavoitteet
5. Maisemalliset arvokohteet kartalla
6. Maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen kuvaus
7. Maisemarakenteen peruspiirteet
8. Maisema-analyysi
9. Maisemavaikutukset
10. Valokuvia alueelta
11. Havainnekuvat
12. Vaikutusten lievennyskeinot



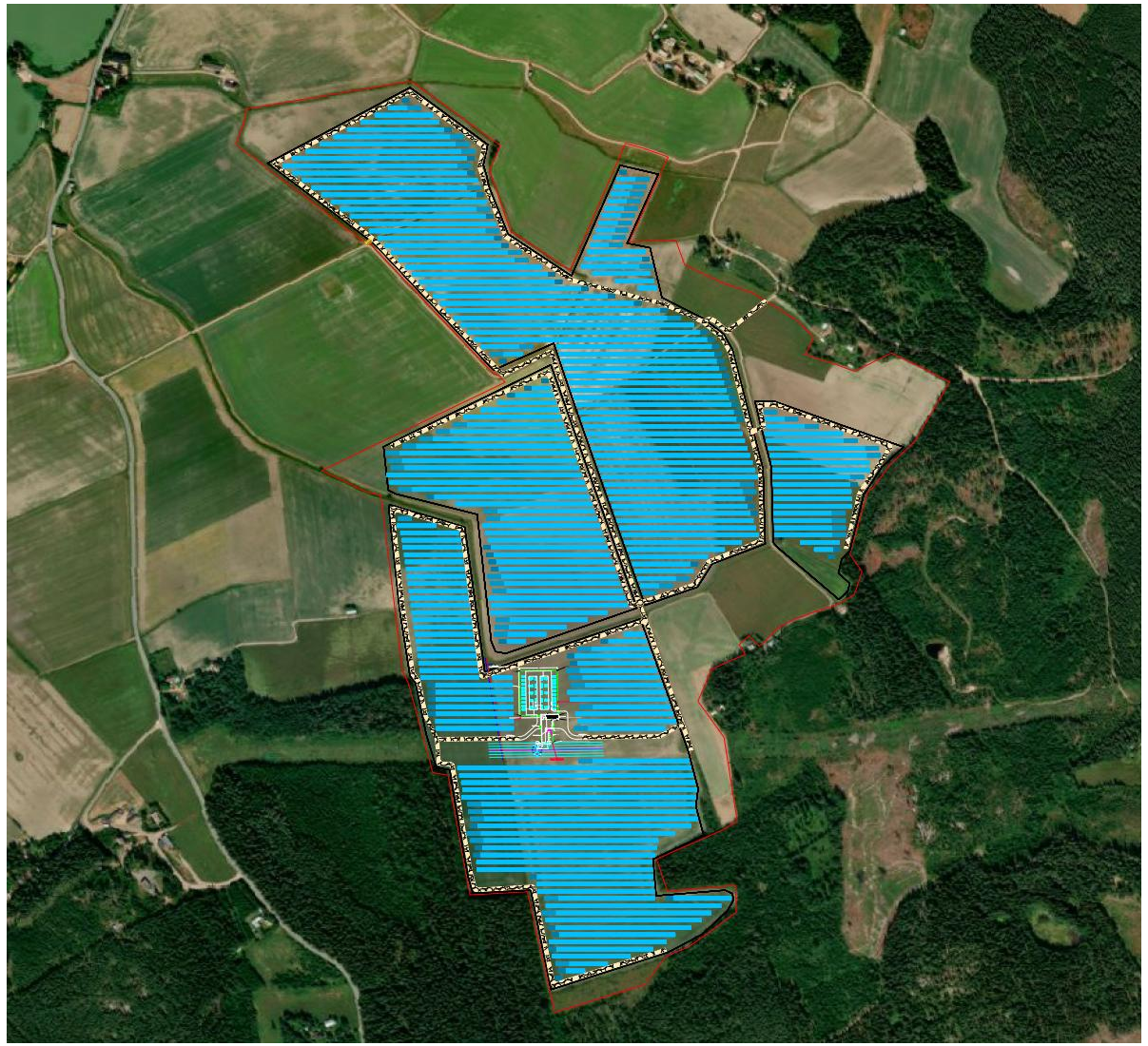
Johdanto

Downing Renewable Developments Finland suunnittelee aurinkovoima- ja energiavarastohankkeen toteuttamista Iitin Sääskjärven länsipuolen järveen viettäville peltoalueille. Kaava-alueen suunniteltu pinta-ala on 100,4 hehtaaria ja se sijoittuu Päijät-Hämeen maakunnan kaakkois-osassa Iitin kuntaan. Iitin keskustaajamaan Kaava-alueelta on lähes kymmenen kilometriä.

Aurinkoenergiahankkeen suunnittelun lähtökohtana on sijoittaa paneelit aurinkoenergiatuotannon kannalta tehokkaasti ja taloudellisesti. Hankkeen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota kaava-alueen ympäristöön sekä lähialueiden asutukseen. Aurinkopaneelit sijoitetaan maastoon siten, että ne eivät aiheuta laajoja maaston muokkaustarpeita.

Aurinkopaneelit asennetaan riveihin, joiden välinen etäisyys määritellään mallinnusmenetelmin paneelirivien keskinäisen varjostusvaikutuksen minimoimiseksi. Aurinkopaneelien korkeus on noin 3-4 metriä. Korkeus kuitenkin varmentuu asennustavan varmistuttua.

Selvityksen ovat laatineet maisema-arkkitehdit Säde Palmu ja Elise Lohman. Laaduntarkistajana on toiminut maisema-arkkitehti Anna Ryymin.



Ote hankealueen layout-suunnitelmasta 29.9.2026

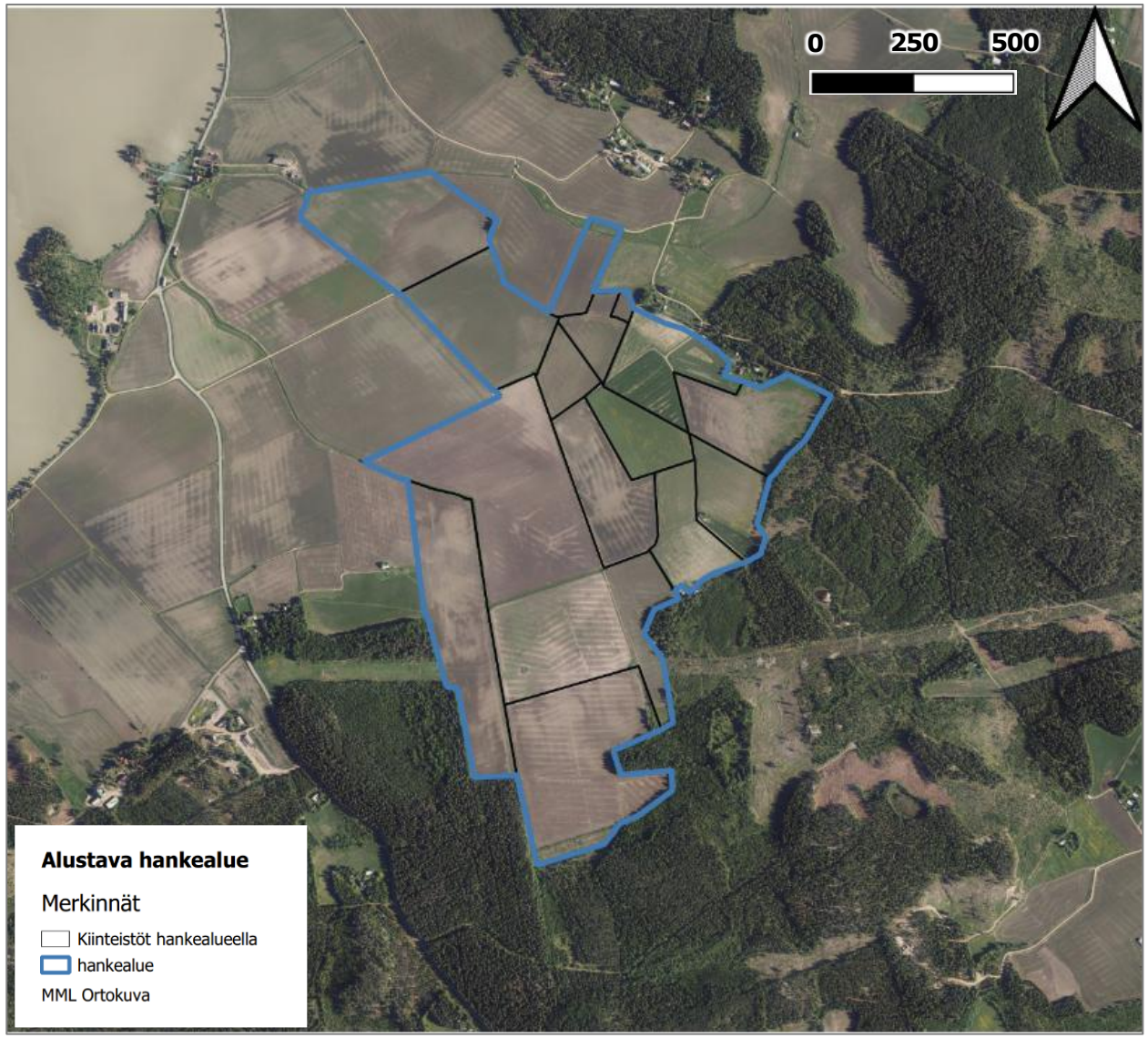
Maisemalliset lähtökohdat

Hankealue sijoittuu Maisemamaakunta ja -seutu (YM, Mietintö 66/1992) – jaossa eteläisen rantamaan Eteläiseen viljelyseutuun. Jaotteluun liittyvän kuvauksen mukaan eteläinen viljelyseutu on maastonmuodoiltaan vaihteleva. Peltoa on paljon, sillä savikot ovat jokseenkin kauttaaltaan viljelyssä. Eteläisen viljelyseudun peltoalueet ovat kumpuilevia ja metsäsaarekkeiden rikkomia tai rytmittämiä. Vaihtelua maisemaan tuovat lisäksi lukuisat joet ja viljelyalueilta avautuvat järvinäkymät. Itse Kotirannan hankealueen pellot ovat tasaiset ja yhtenäiset. Ne sijoittuvat Sääskjärveen loivasti laskevaan maastoon, mistä on näkymiä järvelle.

Kuvauksen (YM, Mietintö 66/1992) mukaan maaseudun asutus on keskittynyt pitkille yhtenäisille jokilaaksoketjuille. Rakennukset on perinteisesti sijoitettu peltoaukeiden tuntumassa oleville kumpareille ja reunaselänteille, peltoaukeiden ja metsämaan rajavyöhykkeelle, minne myös suuri osa tiestöstä on syntynyt. Myös hankealueen ympäristössä rakennukset ovat sijoittuneet peltoaukeiden tuntumassa olevien kumpareiden ja reunaselänteiden reunaan pellon ja metsän väliin.

Maisemakuva on maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu ja sen keskuksen muodostaa pyöreänmuotoinen Sääskjärvi. Selkeitä avoimia maisematiloja ympäröivä maasto on pienipiirteisen vaihtelevaa. Selänteiden lailta on erinomaisiakin näkymiä yli viljelyaukeiden ja järven. Metsäiset alueet noudattelevat hyvin selkeästi maisemarakennetta, mikä korostaa yhtenäistä maisemakuvaa entisestään.

Tiestö seurailee Sääskjärven itäpuolella sen rantoja, kun muualla päätie on sijoittunut pääasiassa viljelyalueen taakse, metsän reunaan. Hankkeen lähellä päätie kulkee rannassa ja peltojen poikki.

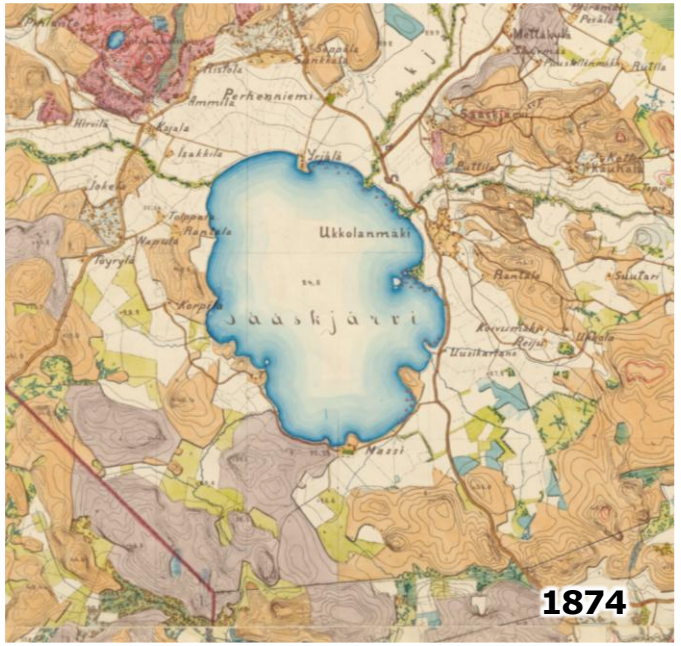


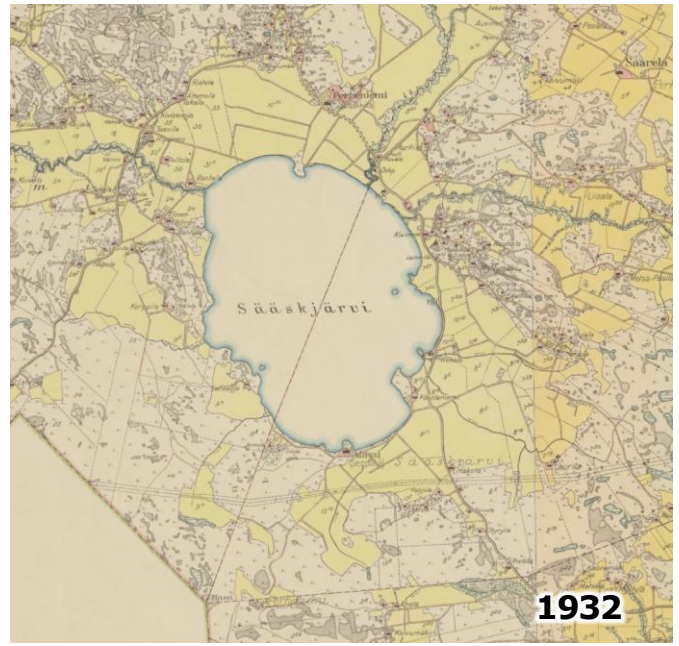
Tiivis maiseman ja sen kehittymisen kuvaus

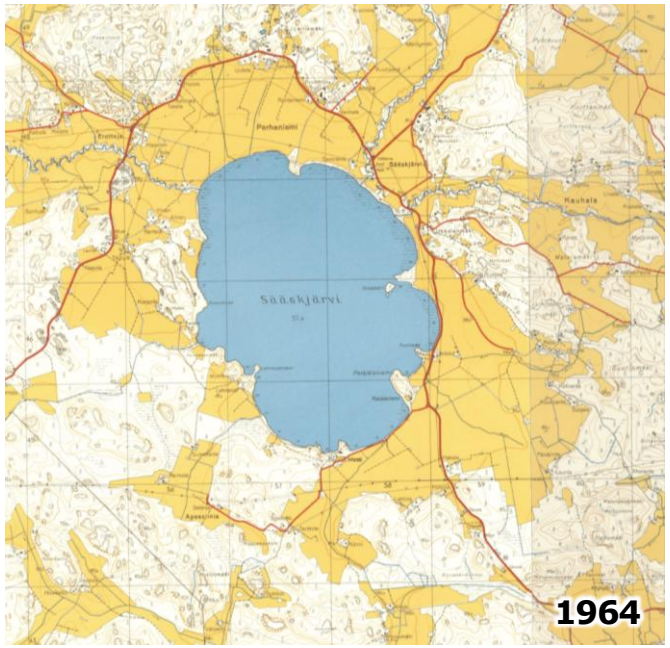
Karttatarkastelut vuosien 1874 ja 2025 välillä osoittaa Sääskjärven ympäristön säilyneen maisemarakenteellisesti hyvin muuttumattomana kautta historian. Alavat maastot on jo varhain otettu viljelyskäyttöön. Avoimien maisematilojen rajauksissa ei ole käytännössä tapahtunut minkäänlaista maisemallista muutosta.

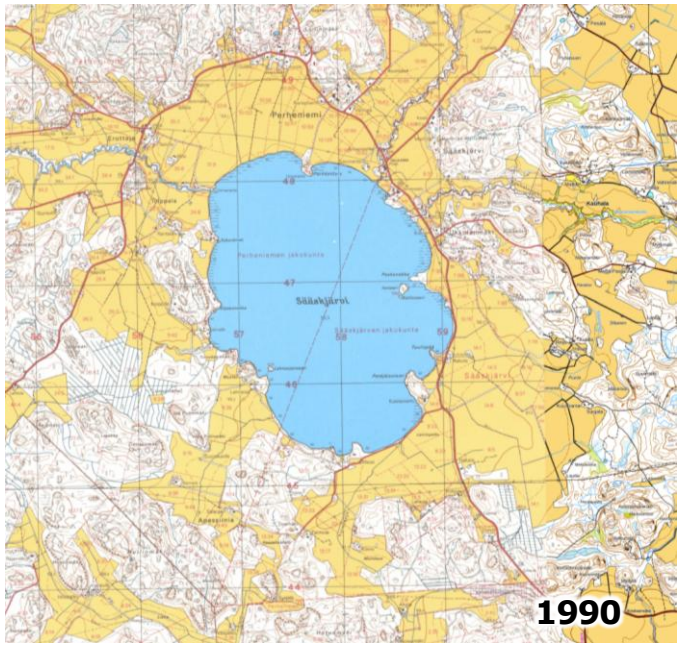
Pääpiirteissään myös rakennukset ovat säilyneet oleellisilta osin alkuperäisillä paikoilla, mutta niiden tonttikohtainen määrä lienee kasvanut. Hankealueen läheisyydessä pieni maisemallinen muutos on metsäisten alueiden ojittaminen 90-luvun alussa.

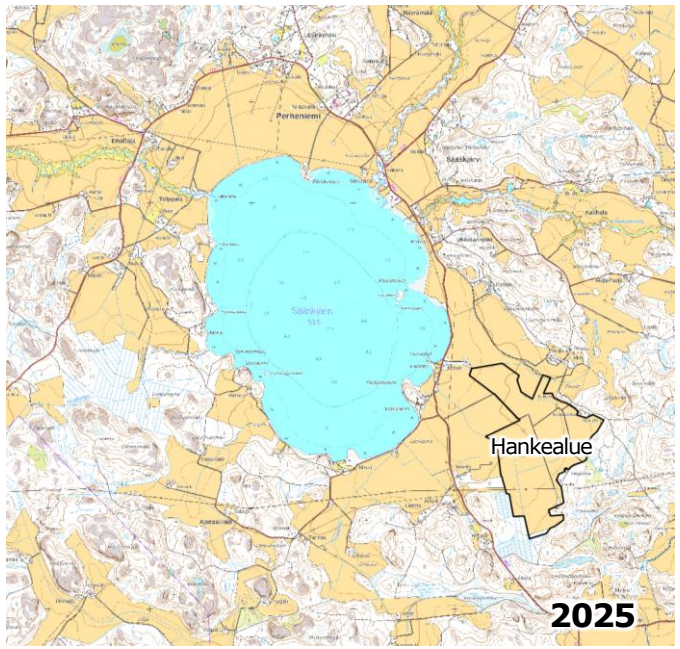
(Sivun kartat osoitteesta: https://vanhatkartat.fi/#12.55/60.83231/26.26953, 16.12.2025)











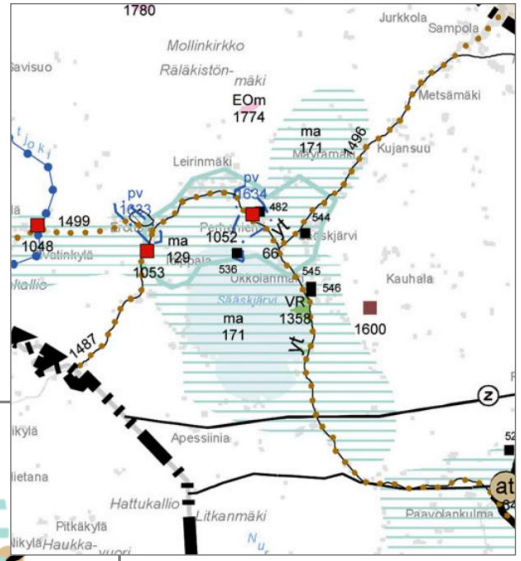
Maakuntakaavan tavoitteet

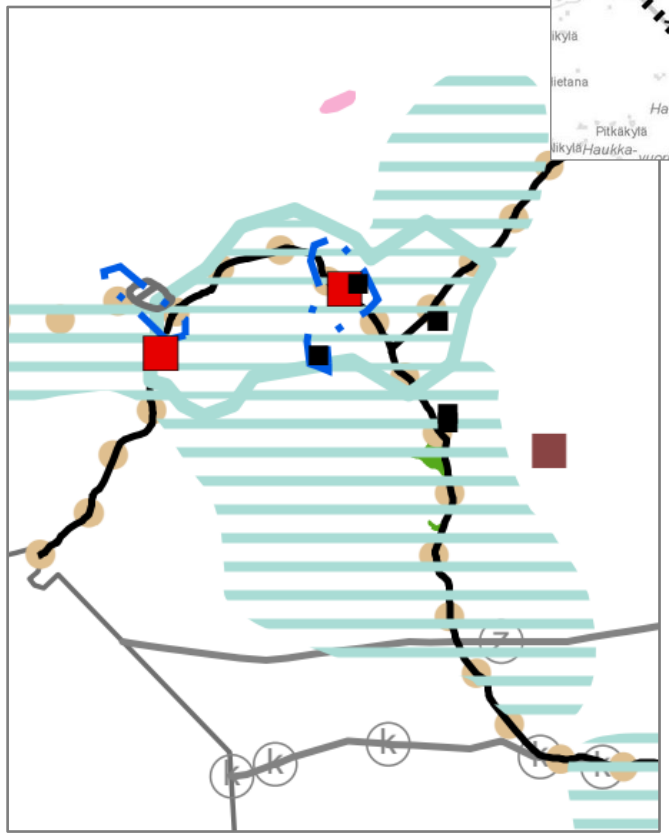
Iitin kunta liittyi Päijät-Hämeen maakuntaan 1.1.2021.

Iitissä on voimassa on neljä Kymenlaakson vaihemaakuntakaavaa.

Kymenlaakson voimassa olevat maakuntakaavat ovat:

- energiamaakuntakaava (2014)
- kauppa- ja merialue (2014)
- maaseutu ja luonto (2009)
- taajamat ja niiden ympäristöt (2008)





Vasemmalla: epävirallinen ajantasainen maakuntakaavayhdistelmä.

Yllä: ote Kymenlaakson maaseutu ja luonto -vaihemaakuntakaavasta (2009)

Retkeilly- ja ulkoilualue	VR	Suunnittelumääräys: Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata virkistyskäyttöedellytyksien säilyminen, alueen saavutettavuus sekä luonnonarvot. Virkistysalueiden suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueiden ominaisuuksiin sekä ekologisen verkosto että virkistys- ja ulkoilualueverkoston osana. Alueen käyttöä suunniteltaessa on huolehdittava siitä, että virkistystoiminta ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa aiheuta aluevaraukseen rajautuvalla tai alueen läheisyydessä sijaitsevalla Natura 2000-verkostoon kuuluvalla tai valtioneuvoston verkostoon ehdottamalla alueella sellaisia haitallisia vaikutuksia tai häiriöitä, jotka merkittävästi heikentävät alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000-verkostoon. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava viheralueiden yhtenäisyys, niiden keskinäinen verkottuminen ja laatu, virkistyskäytön ja suojeluarvojen yhteensovitus sekä aluekokonaisuuksien saavutettavuus.
Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, maakunnallisesti merkittävä		Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on sovitettava yhteen maankäytön ja maisema- ja kulttuuriarvojen vaatimukset.
Ylimaakunnallinen Pyöräilyreitti		Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava ulkoilureittien toteuttamisedellytykset maakunnallisesti ja seudullisesti toimivana reitistönä. Yksityiskohtaisessa reittisuunnittelussa on pyrittävä hyödyntämään olemassa olevan tiestön ja poluston käyttömahdollisuuksia. Alueen käyttöä suunniteltaessa on huolehdittava siitä, että virkistystoiminta ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa aiheuta aluevaraukseen rajautuvalla tai alueen läheisyydessä sijaitsevalla Natura 2000-verkostoon kuuluvalla tai valtioneuvoston verkostoon ehdottamalla alueella sellaisia haitallisia vaikutuksia tai häiriöitä, jotka merkittävästi heikentävät alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000-verkostoon.

Kaavan tavoitteet ja maisemalliset arvokohteet kartalla

Voimassa olevista maakuntakaavoista hankealue sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä ”Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeällä alueella” nimeltä *”Sääskjärven kulttuurimaisema sekä Perheniemen kartano ja kulttuurimaisema”.* Kyseisen alueen suunnittelussa on otettava kaavamääräyksen mukaan huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Lisäksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on sovitettava yhteen maankäytön ja maisema- ja kulttuuriarvojen vaatimukset.

Hankealue sijaitsee osittain maakunnallisesti arvokkaalla rakennetun kulttuuriympäristön alueella (MARY-alue) ”*IIT76 Perheniemi ja Sääksjärvi*”.

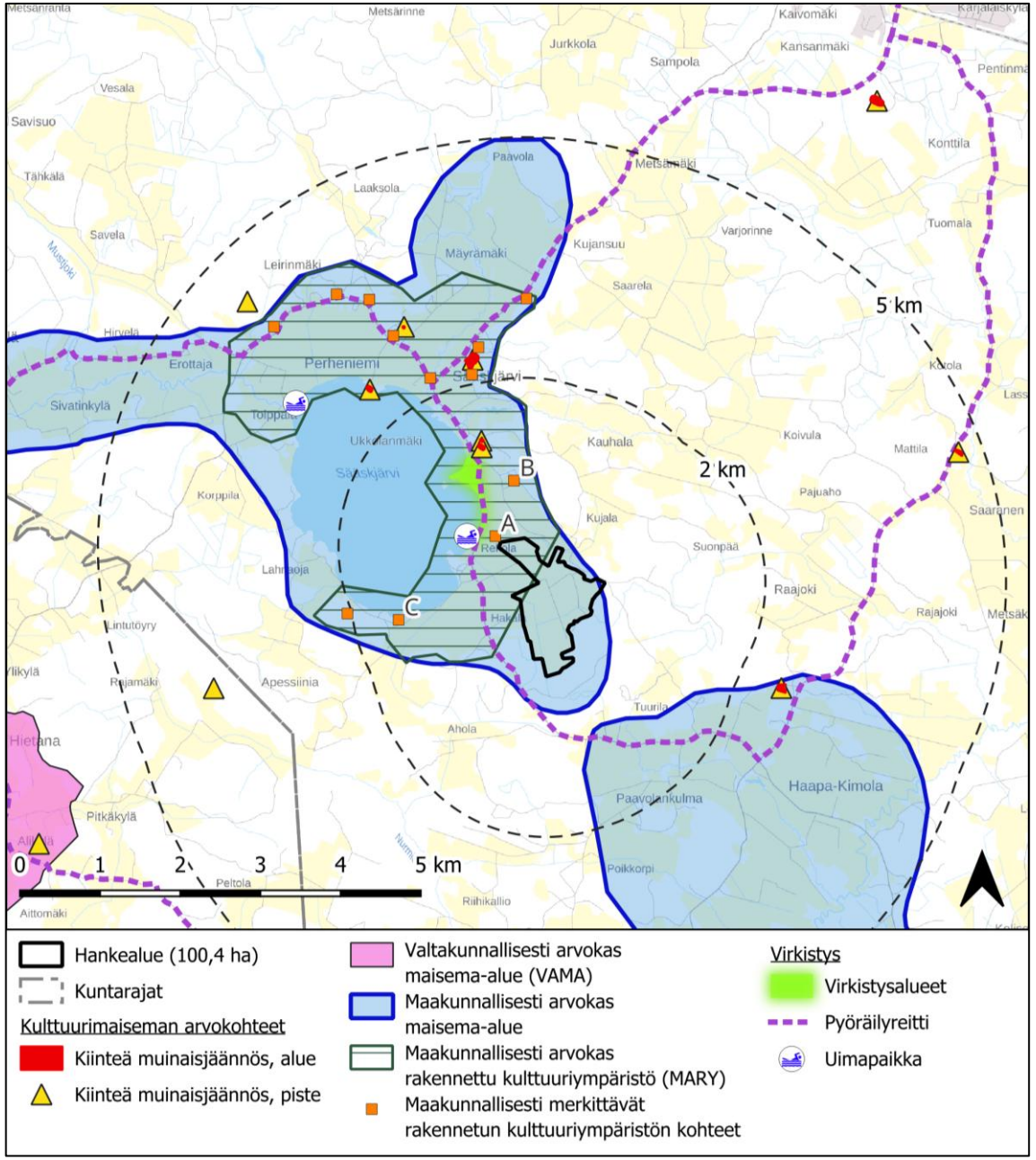
Hankealueen mahdollisella vaikutusetäisyydellä sijaitsevat maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristön pistemäiset kohteet Kaislaniemen navetta (kartalla merkintä A, n. 300 m etäisyydellä), Riuttala (kartalla merkintä B, n. 700 m etäisyydellä) ja Massi (kartalla merkintä C, n. 1300 m).

Maisema-arvot liittyvät myös viitteellisesti hankealueen vierestä kulkevaan Maakansantiehen, joka on osoitettu ylimaakunnallisena pyöräilyreittinä. Kyseisen merkinnän määräykseen ei sisälly maisemallisia tavoitteita, mutta maisemakokemuksella tiedetään yleisesti olevan yhteyttä alueen ja reitin vetovoimaisuuteen.

Lähellä hankealuetta, sen pohjoispuolella, sijaitsee myös maakuntakaavassa osoitettu Paskonekan retkeily- ja ulkoilualue. Kyseinen alue hahmottuu etappimaisena osuutena maakunnallisen pyöräilyreitin varrella ja lisännee alueen vetovoimaisuutta. Etelämpänä hankealueen ja Paskonekan virkistys- ja retkeilyalueen välissä sijaitsee Tuulispään uimapaikka.

Hankealuetta koskevalla tarkastelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä tai muinaisjäännöksiä.

Maisemavaikutukset on arvioitu kootusti sivulla 16.



Sääskjärven kulttuurimaisema sekä Perheniemen kartano ja kulttuurimaisema

Maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeän alueen kuvaus

Vanhimman nykyajalle säilyneen kirjallisen maininnan Iitin Pärhäniemen kylän taloista laati Hollolan laamanni verotusluetteloa varten v. 1460. Talot oli rakennettu kasakyläksi Sääskjärveen pistävälle Pärhän niemelle. (Kulttuuritielle.fi)

Kulttuurimaisema muodostuu Sääskjärveä ympäröivistä avoimista viljelysalueista ja Myllylän kylän jokilaaksosta. Viljelysaukeita rajaavat metsäiset kallioalueet, joista näyttävin on Haukkavuori (hankealueen kaakkoispuolen erillinen alueen osa). Vanha kylätie seurailee osin rantaa osin metsän reunaa. (Kymenlaakson kulttuuriympäristökartoitus, 2008)

Alue on ollut huomattava viljelyalue jo 1500-luvulla. Viljelysaukeiden laitamilla, metsän rajassa sijaitsee useita maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti huomattavia tilakokonaisuuksia kuten mm. Massi ja Perheniemen kartano. (Kymenlaakson kulttuuriympäristökartoitus, 2008)



Näkymä Sääksjärvelle Riuttalan tilalta



Rakennuksia Perheniementien varressa avoimen viljelymaiseman ja sitä reunustavan metsäisen selänteen välissä

IIT76 Perheniemi ja Sääksjärvi

Maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kuvaus

Alue muodostuu Sääskjärveä ympäröimästä viljelyaukeasta, lännessä sijaitsevan Myllylän kylän jokilaaksosta, Perheniemen ja Sääskjärven kylistä. Järven pohjoisrantaa hallitsee entinen 1600-luvulla perustettu Perheniemen kartano ja etelärantaa entinen Massin kartano. Vanha Pärhänniemen kasakylä Sääskjärven poh-joisrannalla paloi 1889. Vanhalla Pärhäntöyryn kylätontilla on nykyisin muun muassa kylän uimaranta. Vanhat Sääskjärven kylän kylätontit Marttila ja Ukkolanmäki järven koillispuolella ovat edelleen asuttuja.

Perheniemen kartanoa hoidettiin Tervikin kartanon sivutilana ja ensimmäiset aateliset asettuivat Perheniemeen 1600- ja 1700-luvun vaihteessa. Vuonna 1830 kartano sivutiloineen siirtyi porvoolaisen Stråhle-suvun haltuun. Kartanosta kehittyi taloudellisesti menestyvä tila, jossa harjoitettiin edistyksellistä maataloutta ja käytettiin uudenaikaisia menetelmiä. Massin kartano Sääskjärven etelärannalla on entinen Perheniemen kartanon sivutila (kts. Seuraava sivu).

Sääskjärveltä etelään Haapakimolaan johtava tie on maakunnallisesti merkittävä vanha tielinja.



Perheniemen seurantalo



Perheniemen kartano

Arvojen kuvaus

Keskiaikaisperäiset Perheniemi ja Sääskjärvi ovat säilyttäneet agraarin luonteensa. Kylissä säilyneet kartanoiden ja tilakeskusten rakennukset sekä koulut ja seurantalo muodostavat 1800- ja 1900-lukujen eri vuosikymmenten ominaispiirteitä empirestä klassismiin ilmentävän monikerroksisen kulttuuriympäristön. Toiminnallisesti moninainen rakennuskanta pihapiireineen ja maisemallisesti huomattavine laajoine tasaisine peltoaukeineen kertoo todistusvoimaisesti litin kunnan asutuksen ja elinkeinorakenteen kehityksestä.

Kulttuurihistoriallisen merkittävyyden perusteet

Harvinaisuus	
Edustavuus	x
Alkuperäisyys	
Tyypillisyys	
Historiallinen todistusvoimaisuus	x
Historiallinen kerroksisuus	x

Arvoperuste

Historiallinen / Yhteiskunnallinen	x
Rakennushistoriallinen	x
Ympäristöllinen / Maisemallinen	x
Muu	

Yllä ote Päijät-Hämeen kulttuuriympäristöselvityksestä 2004

Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristökohteet





Kaislaniemen tilan navetta 1930-luvulla on maisemassa maamerkki ja seudun tiilipilarinavettojen merkittävimpiä edustajia.



Riuttalan tila Sääskjärven peltoaukean koillisreunalla on maisemallisesti keskeisellä paikalla. 1800-luvun rakennuksista koostuva talousrakennusten kokonaisuus on arvokas. Vuodelta
1912 peräisin olevan alun perin jugendtyylisen päärakennuksen ulkoasua on jonkin verran muutettu.



Massin kartano Sääskjärven etelärannalla on entinen Perheniemen kartanon sivutila, jota on kutsuttu myös Robertsundiksi. Tilalla on toiminut pastillitehdas ja tiilitehdas 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa. Tila on ollut muun muassa Stråhlen ja Örnmarkin sukujen omistuksessa. Monikerroksellinen rakennuskokonaisuus koostuu 1800-luvun ja 1900-luvun alun asuin- ja talousrakennuksista.

Paskonekan retkeily- ja ulkoilualue


Venevalkama


Eväspöytä ja laavu, jossa nuotiopaikka


Paskonekan pohjoisen niemen kasvillisuutta


Näkymä eteläiselle niemelle

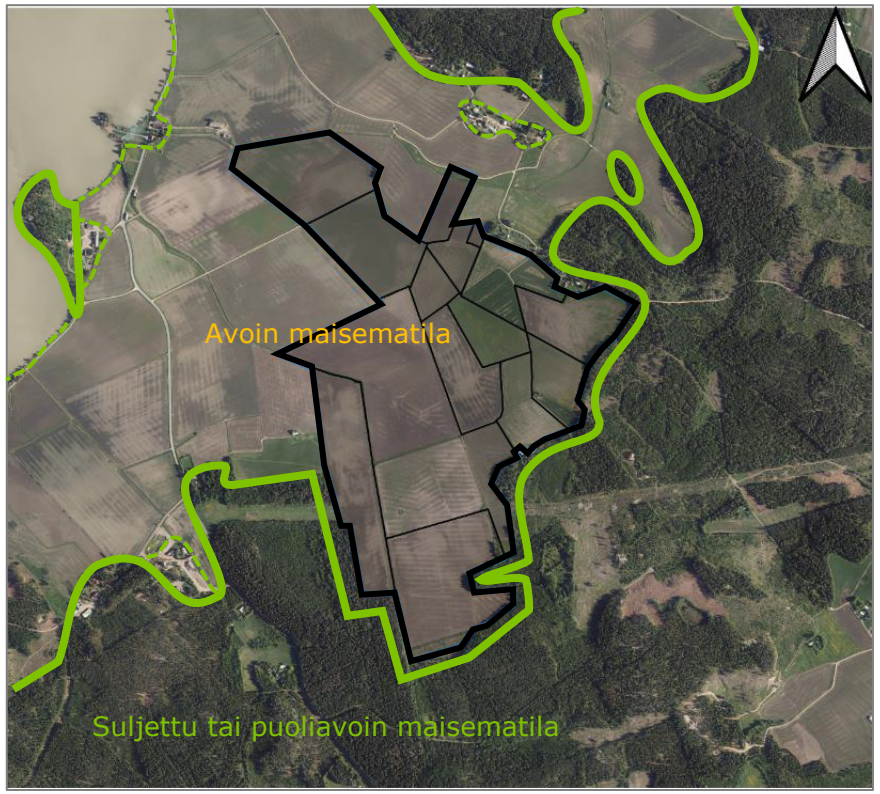

Rantavyöhyke, taustalla pohjoinen niemi

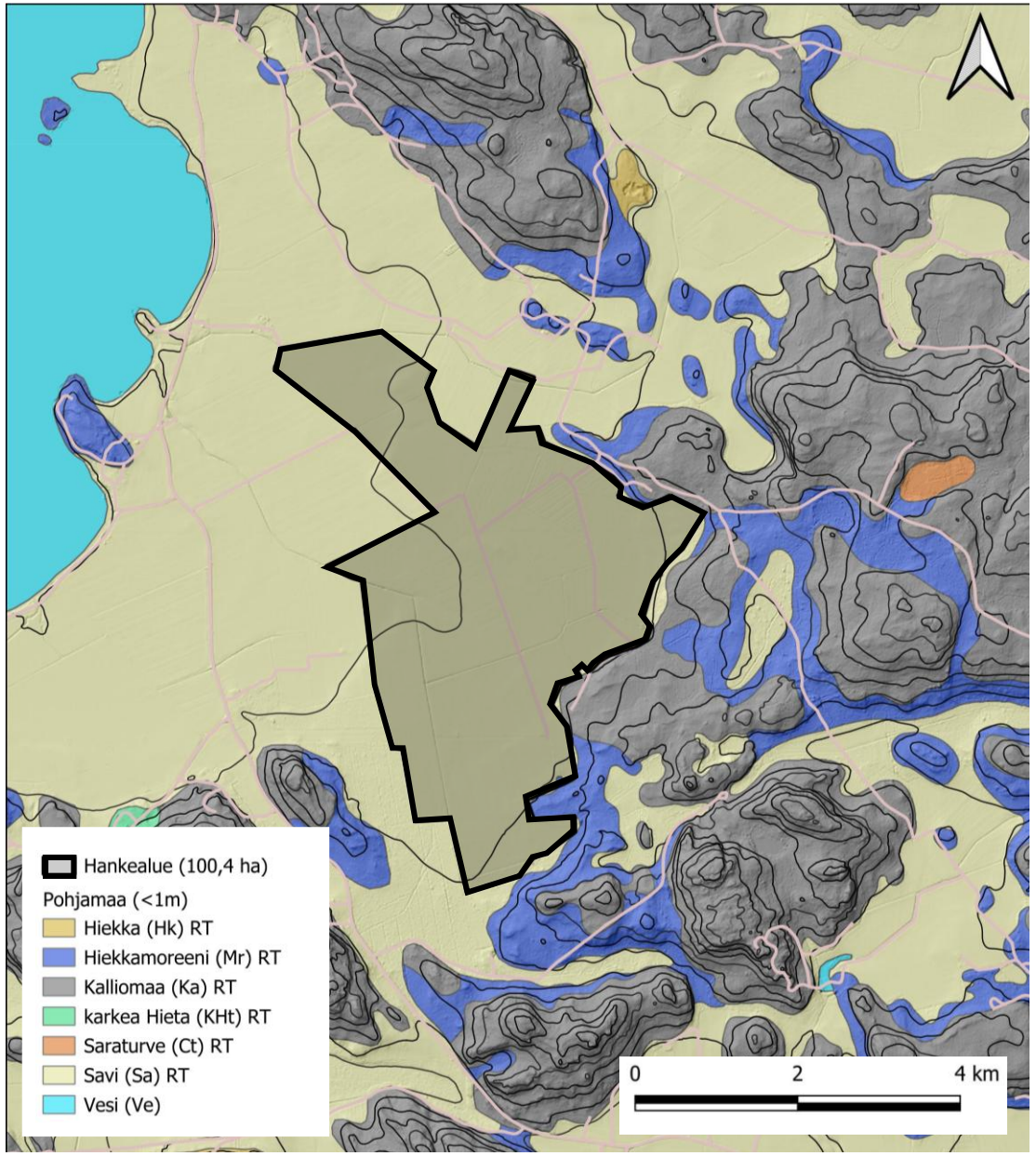
Paskonekan retkeily- ja ulkoilualue on määritelty maakuntakaavassa (sivu 6). Alue ei erotu maastossa erillisenä kokonaisuutena muusta maisemasta. Aluevaraukseen kuuluu kaksi pientä niemeä sekä niiden välinen kapea rantavyöhyke Maakansantien laidassa. Maakansantielle on osoitettu ylimaakunnallinen pyöräilyreitti. Pohjoisella niemellä Laulusten venevalkama, laavu ja tulentekopaikka, piknikpöytä sekä pysäköintialue. Eteläisellä niemellä on uimapaikka.

Parkkipaikalta on suora näkymä hankealueelle, mutta laavu avautuu järvelle päin.

Hankealueen maaperä ja topografia

Hankealue sijoittuu laajalle savimaalle, myötäillen hyvin selkeästi sekä avoimen maisematilan että kallioisten selänteiden rinteitä. Hankkeen vuoksi ei tarvitse louhia tai tasoittaa maata, eikä raivata maisematilojen reunapuustoa, nk. reunavyöhykkeitä.





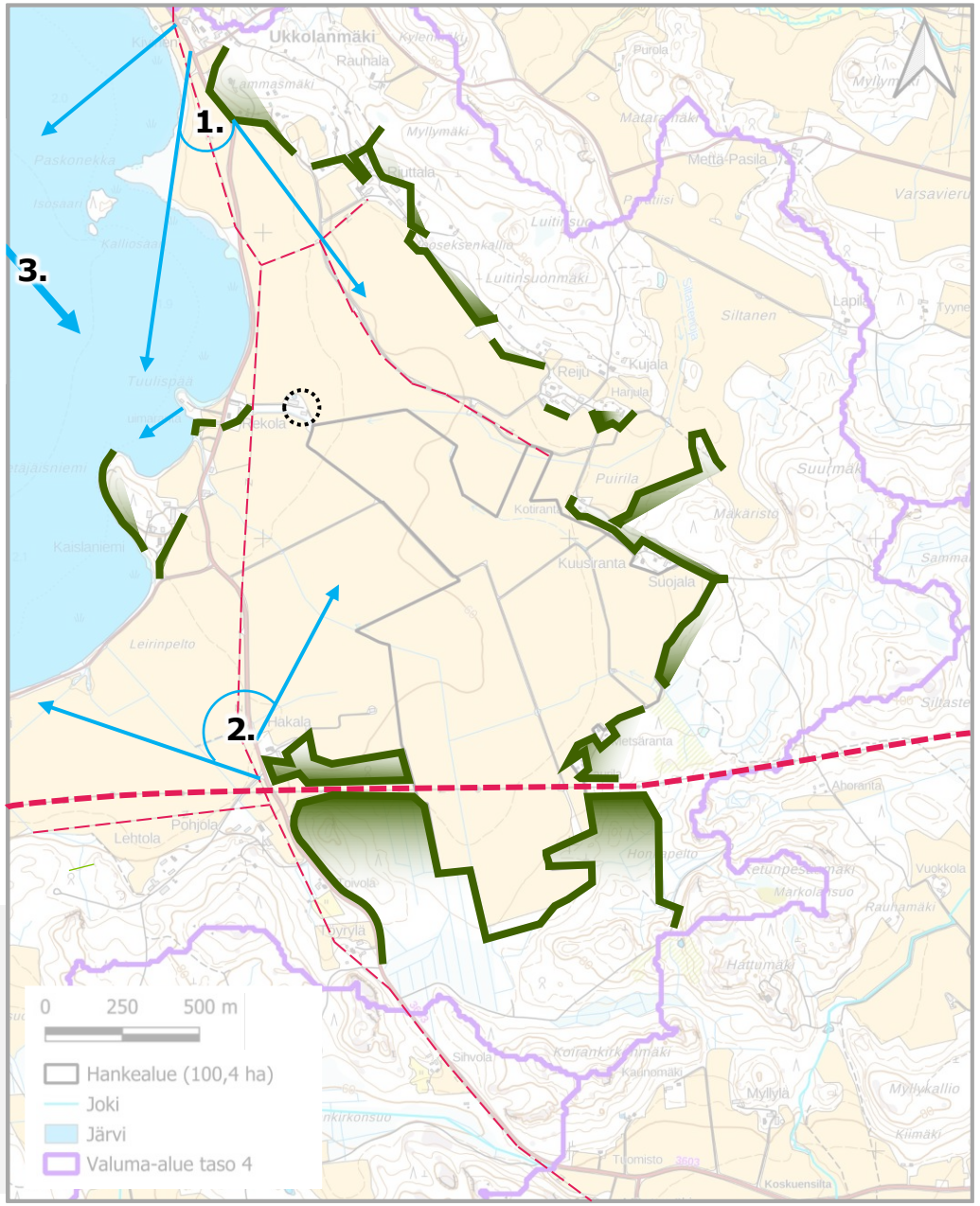
Nykytilanne

Karttaesitys osoittaa hankealueen ympäristön puustoisten selänteiden reunavyöhykkeiden olevan suhteellisen yhtenäisiä. Pääosin asutus sijoittuu puustoiseen maastoon, tai pihapiirissä on selkeästi puustoisia suojaavia alueita.

Hankealueella on asutuksen vuoksi luonnollisesti sähkönsiirtolinjoja, joita yleisesti pidetään hyväksyttynä osana perinteistäkin maisemakuvaa. Itä-länsisuuntaista 110 kilovoltin voimajohtoa voidaan kuitenkin pitää maisemavauriona sen korkean ja modernimman rakenteen vuoksi.

Tarkastelualueen tärkeät näkymät suuntaavat rantapelloille ja Sääskjärven suuntaan. Katse kiertää eheän avoimen maisematilan selkeitä reunavyöhykkeitä pitkin. Maamerkkejä tai katsetta keräävä selkeitä muita maiseman elementtejä alueella on vähän. Maamerkkinä toimii Kaislaniemen tilan navetta.

Tärkeimpiä ovat suljetun maisematilan jälkeen avautuvat laajat avoimet maisemat. Tarkastelualueella nämä ovat merkittäviä myös pyöräreitillä kulkeville sekä autoilijoille päivittäisinä näkyminä (kartan kohdat 1 ja 2). Yksityisille asukkaille oleellisia ovat koti-ikkunoista ja pihalta avautuvat maisemat. Rantapuuston poistuttua näkymät muuttuvat myös järveltä katsottuna (3.) ja hankealue on mahdollista hahmottaa myös kauempaa vastarannalta, vaikka muutos vastarannan maisemakuvassa on pieni.

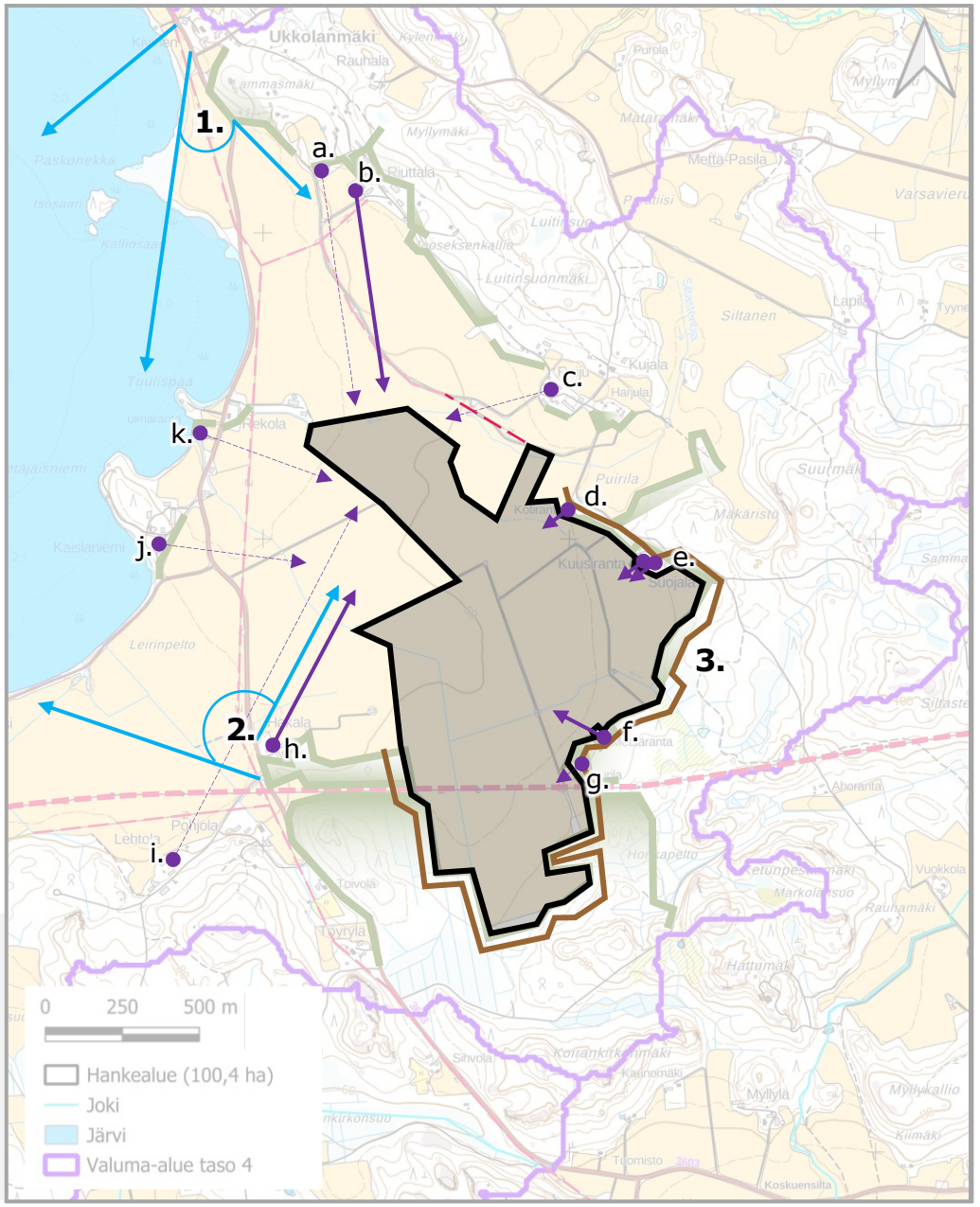


Hankkeen aiheuttamat muutokset maisemassa 1/2

Maisemalliset muutokset tapahtuvat perinteisessä avoimessa maakunnallisesti arvokkaassa maisemakuvassa. Aurinkopaneelit muuttavat maiseman puoliavoimeksi tai läheltä katsoen jopa suljetuksi. Jos alue aidataan, voimistaa se yksityisomisteisen tuotantomaiseman maisemamielikuvaa. Maisemoinnilla voidaan vaikuttaa aidan luomaan mielikuvaan maisemasta. Yleisesti maisema on teknisempi ja edustaa modernia energiamurrosta. Mielikuvana muutos voi olla osin myös positiivinen. Oleellinen muutos on myös maisemaan liitettyjen perinteisten värien vaihtuminen paneelialueella: pellon ruskean ja vihreän sävyt vaihtuvat paneelien ja muiden rakenteiden väreihin.

Suljetun tai rajatun näkymän jälkeen avautuvat näkymät kohti avointa maisematilaa muuttuvat, kun peltomaisemassa erottuvat jatkossa aurinkopaneelirivistöt (kartalla näkymät 1 ja 2). Kauempaa katsoessa paneelit voivat hahmottua paremmin osana avointa maisemakuvaa, mutta läheltä tarkastellessa niiden koko (3-4 metriä) korostuu.

Hanke ei muuta olemassa olevaa maiseman perusrunkoa eli selänteiden ja laaksojen vaihtelua. Maisemarakenteen tärkein tekijä hankkeen kannalta on avoimen maisematilan reuna (kartalla ruskea viiva, kohta 3), johon vaikutuksia ei kohdistu. Hanke ei vaikuta reunavyöhykkeen puustoisuuteen ja maastonmuotoja ei muokata. Maisemarakenteeseen ilmestyy vähäisiä uusia ihmisen luomia rakenteita, kuten paneeleja, huoltoteitä ja muuntajia.





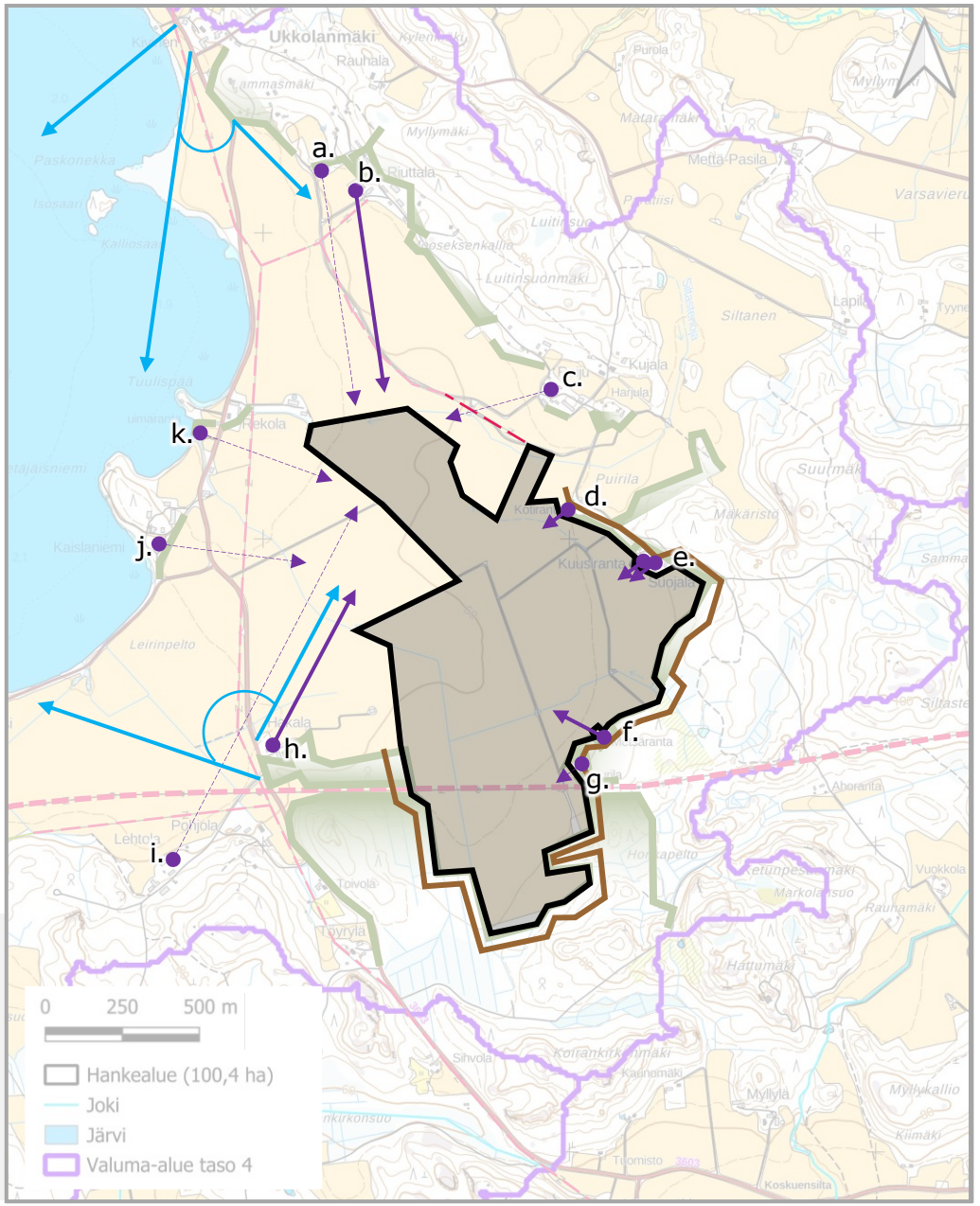
Hankkeen aiheuttamat muutokset maisemassa 2/2

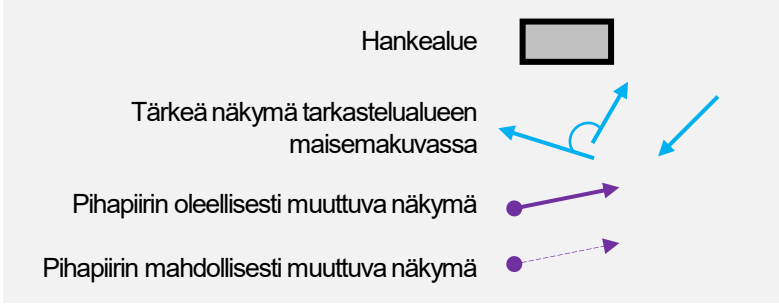
Näkymäpisteiden b, d, e, g ja h –pihapiirien osalta näkymät voivat muuttua oleellisesti. Perinteinen muuttumattomana säilynyt viljelymaisema saa uusia piirteitä, jotka muuttavat maisemaa vuoden ympäri.

Pihapiirien b ja h näkymiin tulee muita vähäisempi muutos. Paneelialue näkyy useamman sadan metrin päässä viivamaisena elementtinä pellolla.

Suurin muutos kohdistuu pihapiireihin d, e ja g lähimpänä hankealuetta, missä avoin peltomaisema vähenee. Pihapiireissä e ja d peittyy myös nykyinen näkymä järvelle. Pihapiiristä g näkyvät myös muuntajat (katso layout-suunnitelma s. 3).

Pihapiirien a, c, f, h, i, j ja k osalta muutos ei ole yhtä voimakas. Kyseisillä tonteilla on enemmän olemassa olevaa suojaavaa puustoa ja/tai näkymäesteenä toimivia piharakennuksia. Pihapiiri i sijaitsee maisemavaikutusten suhteen jo kaukana. Monen pihapiirin välittömästä läheisyydestä kuitenkin aukeaa näkymiä hankealueelle. Pihapiiri f on hyvin sulkeutunut, mutta sieltä aukeaa osittaiset näkymät hankealueelle luoteeseen.





Hankkeen maisemavaikutukset

Maisemarakenteeseen ilmestyy uusia ihmisten tekemiä rakennelmia: huoltoteitä, aitoja, paneeleja ja muuntajia. Maiseman perusrunko ei muutu. Peitteisyys ei muutu, koska hankkeen takia ei tarvitse hakata metsää. Muutos maisemarakenteessa kokonaisuudessaan on pieni, eikä vaikutusta maisemarakenteeseen käytännössä synny.

Maisemakuva muuttuu hankealueen läheisyydessä. Muutos vaikuttaa eri tavalla eri tarkastelupisteisiin. Muutos näkymiin Maakansantieltä tarkasteltuna on vähäinen. Muutos näkymiin pihapiireistä vaihtelee vähäisestä suureen.

Maisematyyppi ja luonne muuttuu hankealueella kulttuurimaisemasta energiamaisemaksi.

Kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen sekä maakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön. Maisemakuva ja maisematyyppi muuttuvat maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen kaakkoisosassa.

Imperia-arviointi

Hankealueen herkkyys muutoksille on kohtalainen, koska alue on maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa sekä maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä ja arvo perustuu ajankuvaan.

Muutoksen voimakkuus on kohtalainen:

- Muutos maisemakuvassa näkyy lähiympäristöön alle 1km sisällä. Hankealue voi hahmottua myös vastarannalta, mutta ei hallitsevasti.
- Muutos vaikuttaa maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksiin negatiivisesti alueen kaakkoisosassa. Muutos ei vaikuta kulttuuriympäristön pistemäisiin kohteisiin (rakennuksiin). Muutos maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja rakennettuun kulttuuriympäristöön on kokonaisuudessa kohtalainen.
- Muutoksen myötä maiseman tyyppi ja luonne hankealueella muuttuu osittain niin, että alueen käyttö ja kokemus alueesta muuttuu kielteiseen suuntaan.

Hankkeen maisemavaikutukset:

Yksittäisille kiinteistöille d, e ja g vaikutus on suurin, koska kiinteistöt ovat lähellä hankealuetta. Pihapiireissä d ja e järvinäkymä peittyy.

Kokonaisuutena vaikutukset maisemaan ovat kohtalaiset.

Maisemavaikutusten lieventämistä suositellaan. Lievennystoimia on esitelty sivuilla 19-20.

Valokuvia hankealueelta





Hankealue on maakunnallisesti arvokasta avointa peltomaisemaa, jota reunustavat metsäiset selänteet.



Näkymä hankealueen läpi pihapiirin e vierestä hiekkatieltä (kartta edellisellä sivulla) Sääskjärvelle, jota kohti hankealue loivasti viettää.
Itse pihapiiri on suurelta osalta, vaikkei kokonaan, tiheän kasvillisuuden rajaama, mutta sen välittömästä ympäristöstä aukeaa näkymiä.

Havainnekuvien sijainnit kartalla

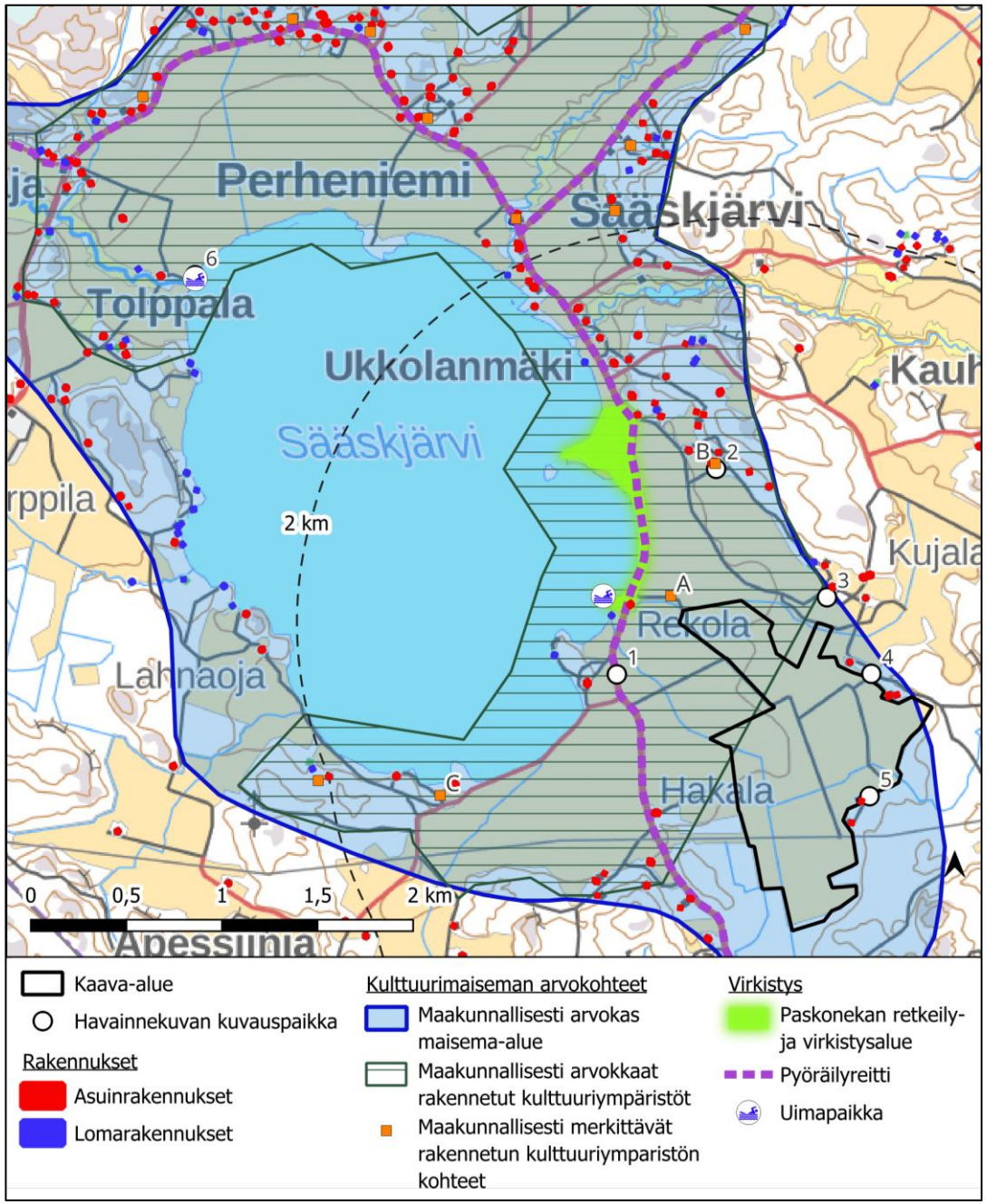
Kuvauspaikkojen perustelu:

1 Näkymä maamerkkinä toimivalle maakunnallisesti arvokkaalle Kaislaniemen navetalle (piste A kartalla). Päätie ja pyöräilyreitti.

2 Näkymä maakunnallisesti arvokkaalta Riuttalan tilalta (piste B kartalla)

3-5 Hankealuetta lähellä olevat asuinrakennukset

6 Näkymä Sääskjärven toiselta puolelta maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella ja rakennetussa kulttuuriympäristössä. Päätien varrella myös lisää maakunnallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön pistemäisiä kohteita.



Taustakartta: MML maastokartta

Näkymien havainnollistaminen katselupisteestä 1





Näkymien havainnollistaminen katselupisteestä 2





Näkymien havainnollistaminen katselupisteestä 3





Näkymien havainnollistaminen katselupisteestä 4





SITOWISE

Tarkennos katselupisteestä 4





Tarkennos edellisen sivun kuvista. Nykytilassa osittainen järvinäkymä jää paneelien taa. Etualalle jää avointa peltomaisemaa.

Näkymien havainnollistaminen katselupisteestä 5





Nykytilassa osittainen järvinäkymä jää paneelien taa. Etualalle jää avointa peltomaisemaa.

SITOWISE

Näkymien havainnollistaminen katselupisteestä 6





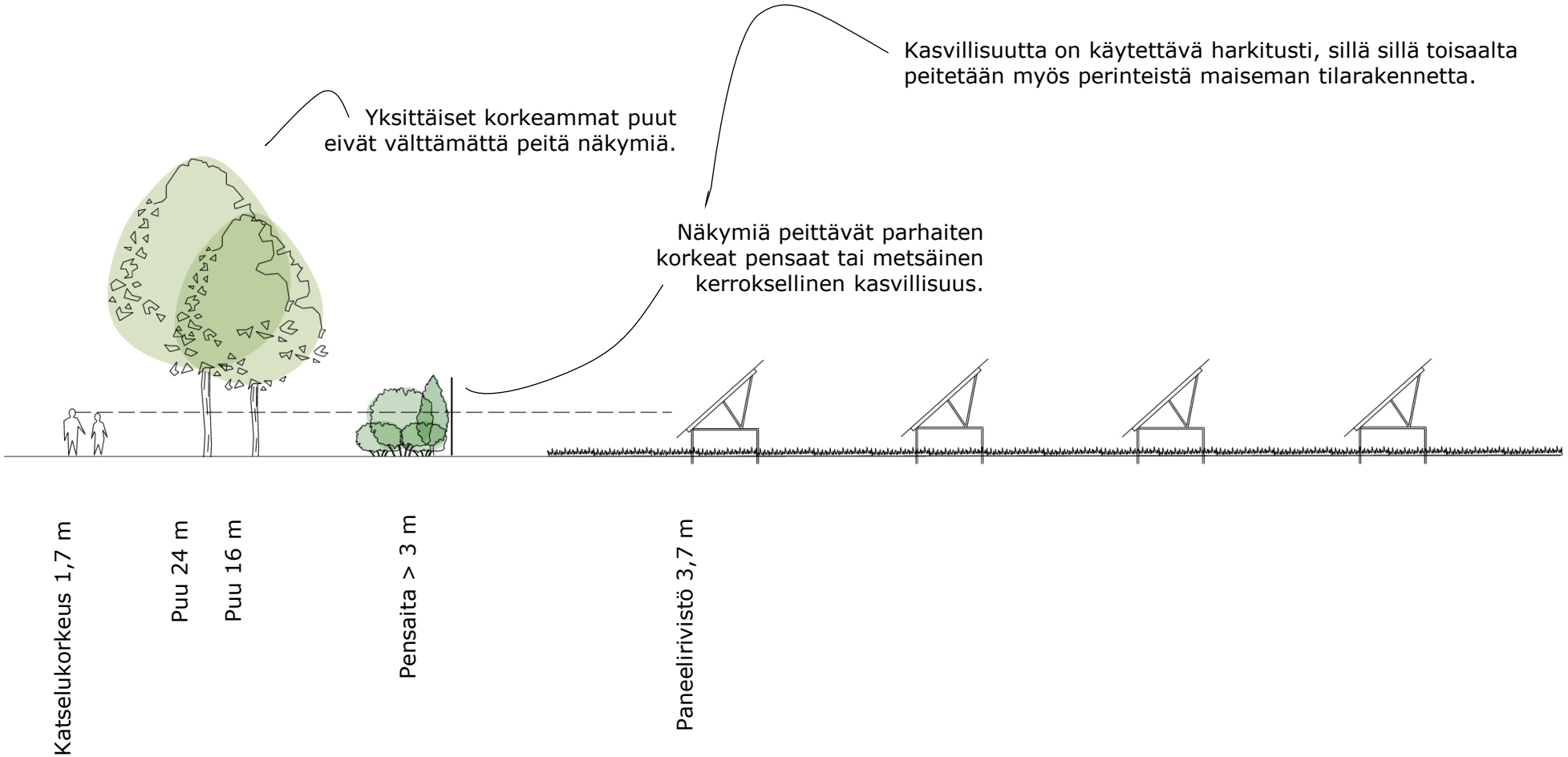
Tarkennos katselupisteestä 6





Tarkennos edellisen sivun kuvista. Paneelit on mahdollista hahmottaa lintutornista, mutta ne eivät näy maisemassa hallitsevasti.

Maisemavaikutukset ja vaikutusten lievennyskeinot yleisesti pihapiireistä

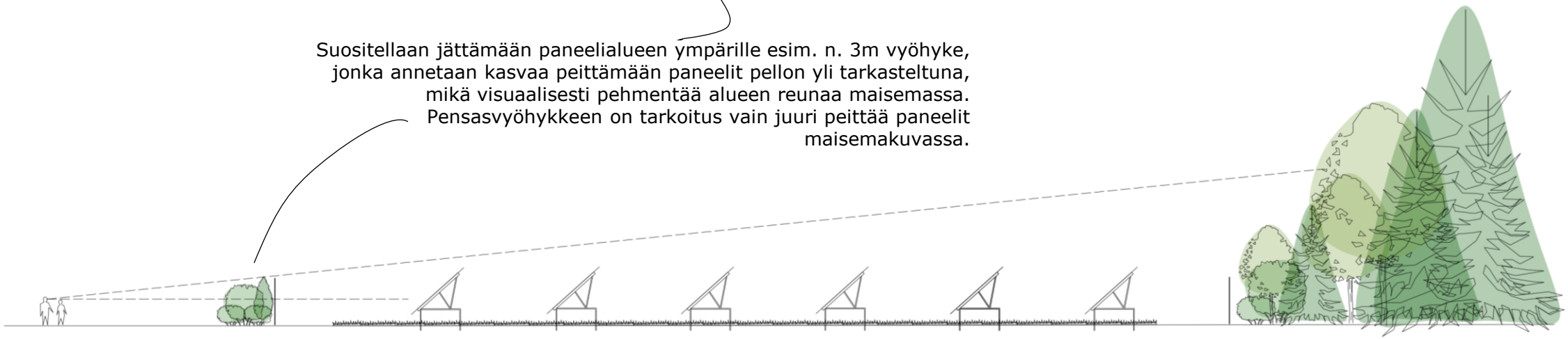


Maisemavaikutukset ja vaikutusten lievennys peltomaisemassa

Maisemakuvan pääpiirteet tyypillisesti säilyvät paremmin, kun sen takaa näkyvä korkea elementti on vielä mahdollista nähdä. Tällainen voi olla selänne tai metsänreuna.

Paneelien peittämistä puustovyöhykkeellä ei lähtökohtaisesti suositella, paitsi pihojen ympärillä, jotta avoimen maisematilan muoto säilyy ja sen voi edelleen hahmottaa maisemakuvassa.

Suositellaan jättämään paneelialueen ympärille esim. n. 3m vyöhyke, jonka annetaan kasvaa peittämään paneelit pellon yli tarkasteltuna, mikä visuaalisesti pehmentää alueen reunaa maisemassa. Pensasvyöhykkeen on tarkoitus vain juuri peittää paneelit maisemakuvassa.



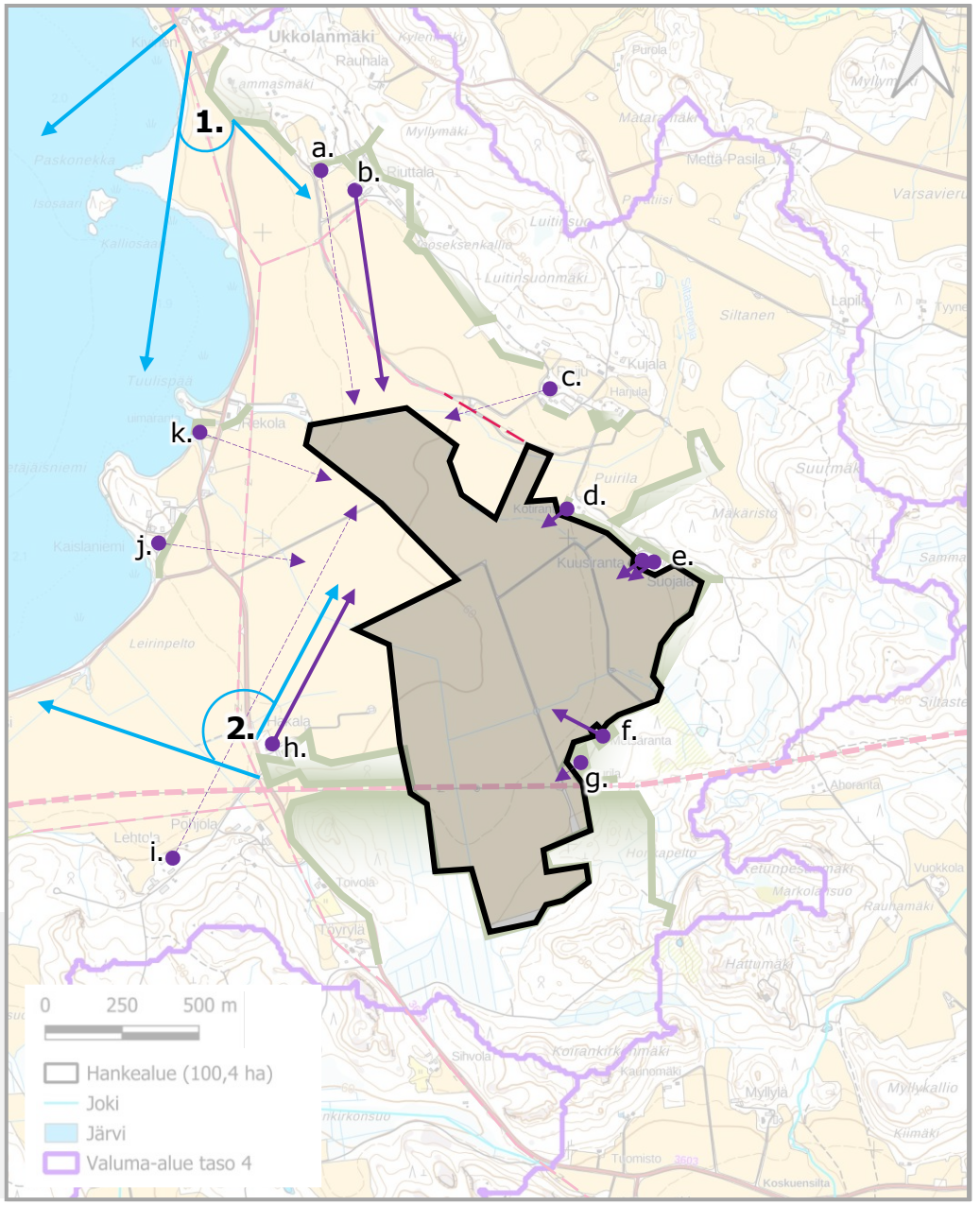
Pensaat paneelikentän ympärillä lieventävät maiseman luonteen ja maisemakuvan muutosta etenkin Maakansantieltä ja siten ylikunnalliselta pyöräilyreitiltä tarkasteltuna. Myös Paskonekan alueelta aukeavat näkymät säilyvät paremmin perinteisen maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen hengen mukaisina, kun paneelit eivät näy. Suositellaan lajistoa, joka luontaisesti kasvaa alueella, jotta pensaat sulautuvat luontevasti maisemaan. Vaihtoehtoisesti voidaan istuttaa monilajisia pensaita.

Maisemavaikutusten lievennyskeinojen kohdistaminen

Pihapiirien a, c, h, i, e, j, b ja g sekä tärkeiden näkymien 1 ja 2 osalta vaikutuksia voi lieventää istuttamalla paneelialueen eteen pensaskasvillisuutta, joka peittää paneelirivin. Paneelialuetta kiertävän aidan on hyvä olla riittävän matala, jotta se peittyy pensaiden taa.

Suurin muutos kohdistuu pihapiireihin d ja f aivan lähellä hankealuetta. Näkymän voi peittää kerroksellisella kasvillisuudella (puita ja pensaita), jolloin pihasta ei enää näy ympäröivään maisemaan. Kasvillisuuden kehittyminen vie aina hieman aikaa.

Pensasreunaa ehdotetaan kaikkialle pellon reunaan hankealueelle. Metsän reunassa pensaita ei tarvita. Mikäli mahdollista, alueen kulmien pyöristäminen tekee siitä luonnollisemmin maisemakuvaan istuvan.





Lähteet

Kirjalliset lähteet

Kymenlaakson vaihemaakuntakaava

Rekola, T. (2024) Päijät-Hämeen kulttuuriympäristöselvitys

Ympäristöministeriö (1992) Mietintö 66/1992, Arvokkaat maisema-alueet, Maisema-aluetyöryhmän mietintö II

Verkkolähteet

Kymenlaakson liitto (2014) Iitti, maisema-aluekortit. Saatavilla: https://paijat-hame.fi/wp-content/uploads/2025/04/Iitti_maisema-aluekortit.pdf (haettu 29.9.2026)

Kulttuuritielle.fi, saatavilla: https://www.kulttuuritielle.fi/ajankohtaista/vuoden-2020-kulttuurimaisema-on-dokumentoidulta-historialtaan-560-vuotta-vanhan-perheniemen-saaskjarven-kylaalueen-viljelymaisema/ (haettu 29.9.2026)

Vanhatkartat.fi (haettu 29.9.2026)

Paikkatietolähteet

Taustakarttoja:
MML maastokartta
MML taustakartta
MML Ortokuva

Rakennukset: MML maastotietokanta

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue: Digitoitu maakuntakaavan mukaan

Maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet: digitoitu lähteen mukaan: Rekola, Tiina (2024) Päijät-Hämeen kulttuuriympäristöselvitys

Muinaisjäännökset: Museovirasto

Paskonekan retkeily- ja virkistysalue: digitoitu maakuntakaavaa mukaellen

Pyöräilyreitti ja uimapaikka: Jyväskylän kaupunki (2026) Lipas.fi

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA): SYKE


SITOWISE
The Smart City Company